

„Nigdy nie zapominaj, kim jesteś”.

Andrew Fukuda, Polowanie

„W poszukiwaniu prawdy – nasza tożsamość - wspomnienie o poruczniku
Antonim Bonarskim”

Temat „Zbrodni Katyńskiej” jest obecny wśród nas po dzień dzisiejszy. Mimo, iż minęło już wiele lat od tej potwornej zbrodni rodziny zamordowanych w 1940 roku nadal poszukują swoich bliskich. Ciągłe pojawiają się pytania związane z tamtymi wydarzeniami: Dlaczego rozstrzelano tylu niewinnych ludzi? Czy byli torturowani przed śmiercią? Jakie były ich ostatnie słowa? Gdzie tak naprawdę spotkała ich śmierć? To tylko kilka pytań, na które rodziny ofiar nadal próbują znaleźć odpowiedź.

Dzięki uprzejmości Pani Beaty Bieleckiej, prezesa Stowarzyszenia Rodzina Katyńska w Częstochowie, moja Pani nauczycielka otrzymała kontakt do Rodziny Państwa Bonarskich i umówiła mnie na spotkanie. Podczas rozmowy z Panią Urszulą Bonarską dowiedziałem się, że członek ich rodziny był na Ukraińskiej Liście Katyńskiej. Pani Urszula z wielkim przejęciem opowiadała, jak wraz ze swoją kuzynką Panią Katarzyną Okupską poszukiwały informacji na temat wujka Antoniego Bonarskiego, którego jedno zdjęcie zachowało się w albumie rodzinnym. Dzięki temu spotkaniu miałem sposobność zebrać wiele cennych informacji na temat porucznika Antoniego Bonarskiego.

Antoni Bonarski

Była to bardzo cenna i owocna lekcja historii ukazująca prawdę i trud zbierania informacji na ten temat. Dowiedziałem się, że gdyby nie determinacja rodziny, do dziś dnia prawdopodobnie nie byłoby w tym temacie nic wiadomo.

REPUBLICA POLSKA
Urząd Parafii św. Zygmunta
w CZĘSTOCHOWIE

Wzajemnie wujkowie, kuzyni i siostry.

Metryka urodzenia 34

Wydana przez urządika stanu Cywilnego parafii św. Zygmunta na zasadzie ksiąg metrycznych.

M. i A. urodzenia	Gdzie urodził	Imię i nazwisko urodzonego	Data urodzenia			Imiona rodziców i nazwisko matki
			Dzień	Miesiąc	Rok	
2.5.1902	Częstochowa	Antoni Lucjan Bonarski	20	stycznia	1902	Wincenty Bonarski Felicja Szpringier

Tyście dziewięćset dwadzieścia dwa

Częstochowa, dnia 10 stycznia 1930 r.

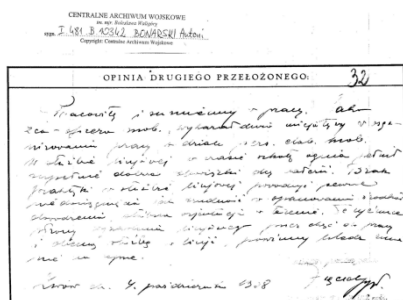
Urządnik stanu cywilnego *[Podpis]*

CHĘSTOCHOWA, ul. KACZYŃSKA 10, 41-500
KSIĘGOWNIA PARAFIALNA
KSIĘGI METRYCZNE
Urządnik: *[Podpis]*

Metryka urodzenia nr 252 Parafia Św. Zygmunta

Antoni Lucjan Bonarski urodził się 20 stycznia 1902 roku w Częstochowie, w parafii pod wezwaniem św. Zygmunta. Jego rodzicami byli Wincenty Bonarski oraz Felicja, z domu Szpringier. Miał pięcioro rodzeństwa. W latach 1913-1914 ukończył dwie klasy w szkole

prywatnej w Częstochowie. W 1914 roku z powodu wybuchu wojny wyjechał z Częstochowy. Po powrocie wstąpił do Gimnazjum im. Sienkiewicza i uczył się w nim do czerwca 1920 r. W tym samym miesiącu wstąpił jako ochotnik do Wojska Polskiego. Został wcielony do 7 Pułku Artylerii Polowej. 28 lipca 1920 roku mianowano go bombardierem (starszy szeregowy w artylerii). W październiku tego samego roku został zwolniony z wojska po podpisaniu zawieszenia broni. Po zwolnieniu uczył się w gimnazjum. W 1923 roku z powodów finansowych objął posadę biuralisty w Towarzystwie Akcyjnym Warta w Częstochowie, gdzie pracował jego ojciec, również na stanowisku biurowym. W 1924 roku został wcielony z poboru do 4 Pułku Artylerii Ciężkiej. 11 lipca 1924 r. mianowano go kapralem, a 1 lutego 1925 awansował na plutonowego. Od 1 października 1925 roku był w wojsku żołnierzem nadterminowym, a od 1926 roku - podoficerem zawodowym. 14.02.1927 roku został przydzielony do 27 Pułku Piechoty na 2-miesięczny kurs przeszkoleniowy. Pierwszego października tego samego roku rozpoczął trzyletni kurs

Opinia drugiego przełożonego **dobrym podoficerem, inteligentnym, z fachową wiedzą i doświadczeniem. Służbę w Gnieźnie zakończył jako zastępca oficera mobilizacyjnego. Według danych**

w Podoficerskiej Szkole w Bydgoszczy. Ukończył go z wynikiem dobrym i szóstą lokatą, po czym otrzymał awans na podporucznika artylerii ze starszeństwem. 15 sierpnia 1930 r. został wcielony do 17 Pułku Artylerii Ciężkiej stacjonującego w Gnieźnie. Antoni Bonarski był bardzo

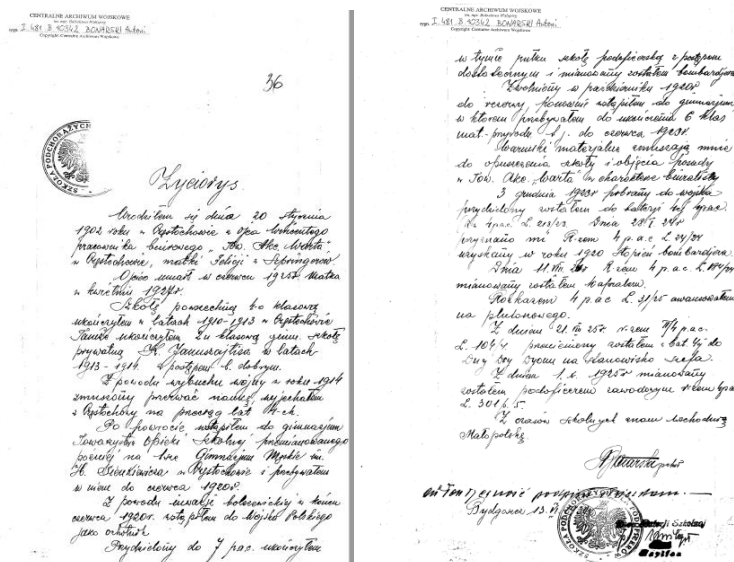
Opinia trzeciego przełożonego **z Rocznika Oficerskiego z 1939 roku bezpośrednio przed** **Opinia trzeciego przełożonego** **wybuchem II Wojny Światowej Antonii Bonarski był dowódcą 7 baterii II Dywizjonu 6 Pułku Artylerii Ciężkiej stacjonującej we Lwowie w stopniu porucznika ze starszeństwem. Nie znamy żadnych dalszych losów Antoniego poza tym, że jego nazwisko figuruje na tzw. Ukraińskiej Liście Katyńskiej - liście o numerze 055/3. Numer listy wskazuje na to, że mógł przez jakiś czas przebywać w więzieniu we Lwowie. Nie wiadomo gdzie dokładnie został zamordowany, prace ekshumacyjne w Kijowie-Bykowni potwierdziły, że jest to miejsce pochówku części ofiar tej listy.**

Informacje na temat Antoniego Bonarskiego były nieznane. Jak wspomina Pani Urszula: „Będąc dzieckiem na pytanie co się stało z wujkiem nigdy nie otrzymywałam odpowiedzi, zawsze mnie zbywano. Wtedy tego nie rozumiałam, dopiero po latach

dowiedziałam się, że nie podejmowało się dyskusji na ten temat, ponieważ można było to przypłacić życiem”.

Jednak zarówno Pani Urszula, jak i Pani Katarzyna nie ustawały w poszukiwaniach. Jak wspomina pani Katarzyna: „Dotarcie do dokumentów na temat wuja nie było łatwe. Bardzo pomocny okazał się program edukacyjny: „Katyń... Ocalić od zapomnienia”, który otworzył nam drzwi do archiwów wojskowych, a uczestnikiem tego programu był mój syn”.

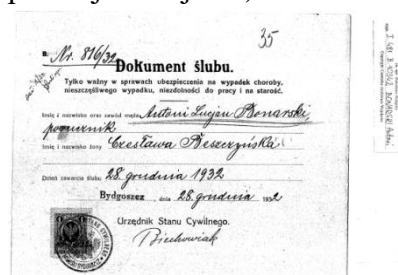
Dotarcie do dokumentów przechowywanych w Centralnym Archiwum Wojskowym [w Warszawie - Rembertowie CAW-API.481.B.-10-342] pozwoliło rodzinie uzyskać wiele cennych danych z życia wuja. Dowiedziano się między innymi, że Pan Antoni Bonarski podczas służby wojskowej napisał własnoręcznie życiorys, który jest niewątpliwie cenną pamiątką rodzinną.

Krewne Pana Antoniego nie dotarły do informacji, gdzie został zamordowany. Pani Urszula wspomina: „W poszukiwaniu wiadomości na temat wuja pisałam również do Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa w Warszawie, od której 05.03.2009 r. otrzymałam informację: Por. art. Antoni Bonarski był w roku 1939 dowódcą 7 baterii II dywizjonu 6 Pułku Artylerii Ciężkiej. W okresie międzywojennym miejscem postoju pułku był Lwów (dane z Rocznika oficerskiego 1939). Nazwisko Antoniego Bonarskiego figuruje na tzw. Ukraińskiej Liście Katyńskiej. Jest to spis 3435 więziennych akt osobowych, przekazanych 25 listopada 1940 roku przez naczelnika 1. Wydziału Specjalnego NKWD USRR naczelnikowi 1. Wydziału Specjalnego NKWD Związku Radzieckiego. Spis ten zawiera imię, nazwisko, rok urodzenia i imię ojca każdej z osób. Więźniowie ci przetrzymywani byli w więzieniach tzw. Zachodniej Ukrainy, po czym zostali przewiezieni do więzień NKWD

w Kijowie, Charkowie i Chersoniu. Decyzja o ich zamordowaniu, podjęta przez Biuro Polityczne KC WKP(b) 5.03.1940 r., dotyczyła również jeńców Kozielska, Starobielska i Ostaszkowa, a także osób figurujących na tzw. Białoruskiej Liście Katyńskiej (dotąd nie ujawnionej). Listy „wywózkowe” jeńców Kozielska, Starobielska i Ostaszkowa, transportowanych na miejsca egzekucji oraz listy osób skazanych na rozstrzelanie, przetrzymywanych w więzieniach sowieckich republik Białorusi otrzymywały numerację ciągłą, począwszy od numeru 05/1, a skończywszy na 072/2. Antoni Bonarski figuruje na liście nr 055/3. Niestety, nie wyjaśnia to, w którym z wymienionych wyżej miejsc (Kijowie, Charkowie, czy Chersoniu) został zamordowany. Ekshumacje przeprowadzone w latach 2001 oraz 2006-2007 w Kijowie-Bykowni, gdzie z pewnością spoczywa część osób z Ukraińskiej Listy Katyńskiej nie dają odpowiedzi na to pytanie. Nazwisk pochowanych tam ofiar zbrodni katyńskiej nie udało się ustalić (poza kilkoma znajdującymi się na odnalezionych przedmiotach). Nie są również znane okoliczności zatrzymania Antoniego Bonarskiego przez NKWD, ani też miejsc, w których był więziony. Prawdopodobnie przez pewien czas przetrzymywany był we Lwowie (o licznych osobach z listy 055 wiadomo, że przebywali w więzieniach lwowskich, niektórych na pewno przewieziono później do Kijowa)”.

Poszukiwania trwają nieprzerwanie od 2009 roku, ale ciągle brakuje faktów i dokumentów z ostatniego etapu życia pana Antoniego. Rodzina dowiedziała się również, że Antoni Bonarski ożenił się z Czesławą Beszczyńską 28

Akt ślubu

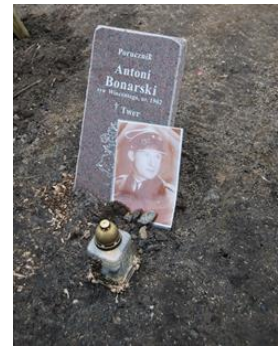
grudnia 1932 roku w Bydgoszczy. Podczas rozmowy pojawiły się pytania: Czy Pan Antoni miał dzieci? Gdzie mieszkała jego najbliższa rodzina? Czym się zajmowała jego żona? Temat zostaje otwarty, a rodzina zapewnia, że nie ustanie w poszukiwaniach.

Nasuwa się zatem refleksja, że obowiązkiem każdego Polaka jest poszukiwanie własnych korzeni tworzących naszą tożsamość. Szczególnie młodzi ludzie powinni pamiętać, o swoich przodkach, którzy poświęcili życie dla ratowania Ojczyzny.

27 września 2009 roku Rodzina Bonarskich ufundowała tablicę upamiętniającą krewnego, która została zawieszona w Kaplicy Pamięci Narodu im. Ojca Augustyna Kordeckiego na Jasnej Górze.

Pomimo upływu kilkudziesięciu lat rodzina nadal nie wie, gdzie pochowany został ich krewny. Podczas uroczystego otwarcia „Placu Katyńskiego” przy ul. Wojska Polskiego w Częstochowie porucznik Antoni Bonarski został uhonorowany „Dębem Pamięci” oraz tablicą upamiętniającą jego postać. Dla rodziny był to swoisty pogrzeb po latach.

Rozmowa z przedstawicielkami Rodziny Bonarskich pokazała mi, że temat zbrodni Katyńskiej jest w dalszym ciągu nieodkryty, pełen zagadek i tajemnic. Być może ten świat jest tak skonstruowany, że naprawdę część tajemnic wielu ludzi zabiera ze sobą do grobu. Niemniej jednak głęboko wierzę, że Rodzinie Bonarskich uda się rozwikłać jeszcze wiele niewiadomych, a mnie pozostaje mocno kibicować tej rodzinie, która nieprzerwanie od kilkunastu lat szuka! To nie tylko wiedza dla nich, ale dla każdego Polaka, aby mieć świadomość historyczną naszego narodu i poszukiwać własnej tożsamości.

Zdjęcie Rodziny Bonarskich (od lewej strony na dole siedzi mały Antoni Bonarski)

Bibliografia:

- rozmowa z Panią Beatą Bielecką – prezesem Stowarzyszenia Rodzina Katyńska w Częstochowie,
- rozmowa z Panią Urszulą Bonarską z Częstochowy i Panią Katarzyną Okupską z Łodzi
- archiwum rodziny Bonarskich – własnoręcznie spisany życiorys Pana Antoniego Bonarskiego
- Zarzycki Piotr: 6 Pułk Artylerii Ciężkiej „Obrońców Lwowa”, Pruszków 1997 r., s. 20